



LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA.



PERIÓDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.—Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger 18.

LO SOMNI DAURAT DE D. IGNASI.



Si no tè cap desengany
y 'l govern lo nombra arcalde,

per ell anirà de balde
lo gall trufat y 'l champany.

LA RAMBLA.

QUADRO NOCTURNO.

Lo moviment, lo brugit, lo passar y traspasar, la coloraina de brusas blavas y barretinas vermelles, lo soroll dels carros, lo circular dels tranvias, lo cantar dels xicot, los crits dels que venen diaris, parayguas ó altres fòtis, formant un barullo que arriba á marejar, tot va desapareixent al caure la tarde, al mateix temps que aumenta la concurrencia de treballadors que plegan dels tallers ó fàbricas y se 'n van á casa duhent sota l' aixella la fiabrera del esmorzar ó 'l brenar.

A las set los empleats d' oficinas y despatxos particulars també s' ajuntan á la colla y no parlo dels del govern perque aquests qui sab quant temps fà que 's passejan: y l' aspecte cambia de mica en mica, per disminuir la gent que se 'n va á sopar, los que 'n tenen ó á mirar si 'n troban, al topar ab algun coneget, los que no 'n tenen.

A las nou l' aspecte de la Rambla torna á animarse y l' moviment va augmentant, pero menos tumultuós: no hi ha carros que van á carregar á la Riba, ni 's veuen passar coixes de morts, ni la tranvia del *Feo Malagueño*.

En la Rambla de les flors, en las taulas de las floristas que al demàt alegavan la vista y l' olfato ab bonichs rams de flors, s' hi veu descansar á algun xicot que ven mistos, ó serveixen per posarhi las figures á algún *Santi di guixi*, y en quant á olors, se sent una ventada, aromatisada ab bacallà sech, que vè de la Boqueria, qu' es per cert molt agradable.

La gent, en aquesta part de Rambla, sols hi està de pas. Alguns, armats de una catxassa increible, escoltan á un cego com després de tres horas de trempar la guitarra, toca 'l canto de amor ab equivocacions, ó 'l *Molinero de Subiza* ab entrebancadas. Ja no 's veuen los soldats y pínxos del demàt enrahonar y clavar-se trompadas ab las criadas, y d' aquestas si 'n corra alguna, es seguir que va á ca 'l apotecari.

Lo Plà de la Boqueria d' ahont los emblanquinadors ja han tocat lo dos, es menos plé; pero encare s' hi veuen alguns homes desfeynats, algun espanta rellotjes, xicot que s' esbatussan corrent y atropellant á la gent, altres baladrejant l' argument de 'l opra, xicotets y donas venent mistos, alguns polissons fent borla y 'ls municipals mitj badallant fent tertulia apoyats en los candelabros.

A travessant depressa la Rambla, los senyors accompanyats de sas senyoras, boy cordantse 'ls guants, van als teatros que ja acaban lo primer acte: los bolsistes forman grups parlant dels cambis y dihen sempre 'l mateix, parats al mitj del passeig, davant del Liceo ó de ca 'n Juandó, mirant las cotisacions de la tarde en lo fanal de la llum elèctrica; estudiants ribent y enrahonant alt se 'n van al café á moure tabola y á passar la nit: empleats que durant tot lo dia s' han consumit sentats davant dels pupitres, se passejan disfrutant de l' independencia somiada, mentres tenian lo tinter davant dels nassos: algunas *dianas* ab mocadors blaus ó vermellos, surten á lluhi 'l tipo y sa cara rebussada, solas ó acompañadas d' alguna vella de confiansa; y pels costats rodan algun qu' altre cotxe retrassat que va al teatro ó 'l de algun metje y 'ls tranvias vuits gansejan pasejantse pels rails després de fastidiarse esperant l' hora d' anar-se 'n á retiro.

A las deu la concurrencia comensa á disminuir, los matrimonis que han sortit á estirar las camas arribantse fins á veure 'ls aparadors del Carrer de Fernando se 'n van boy tapats dret á casa parlant de lo que farán dú l' endemà per la minyona de la plassa; la gent de sa casa y 'ls vells que 's volen conservar se 'n van á la nona; los dependents botiguers que ja han tancat fan corros, discutint cap á qui cantó tiraran y 'ls partidaris de la gresca ó 'ls que sopan tart, com jo, surten llavors de casa.

A 'n' aquesta hora la gent ja hi pasa més d' esquitllenta, las familias més ó menos cursis que passan la nit en un café ab piano desfilan á las onze y 'ls bolsistes ja no s' aturan á enrahonar y se senten cridar *El Imparcial*, *La Correspondencia*, *La Iberia*, ab veu de trompeta de fira, ó bé *El Dia*, *La Gropa*, ab veu d' espanta criatures.

A las dotze, hora de sortir dels teatros, torna á animarse; los cotxes corren en totas direccions, las senyoras ab lo mocador á la cara y bén tapadas; los senyors se passejan un rato ó se 'n van á sopar al café; los mistayres s' esgargamellan cridant; alguna noya esgarrida ab lo nas vermell dona l' última passada; los municipals qu' estaven de punt en los teatros, se 'n van al llit, capificats ab los dramas que han vist, que tot va com Déu vol perque la *chusticia* no hi fà cap paper, y 'ls montats en aquells caballs de conductoras que fan tanta patxoca 'ls portan als darreras de la casa gran.

Los cafés ja tenen las portas mitj tancades, encare que á dins quedan los que no poden dormir fins á las tres ó 'as quatre y 'ls cómichs ó cantants, parroquians de cada nit.

Algún xicot ab las mans á la butxaca y ab un gran

tapabocas al coll, passa arrambat á l' acera xiulant algun tros de zarzuela de moda ó l' òpera que ha vist passant anunciada en los cartells del Liceo.

Tres ó quatre mariners surten de 'l *Alegria* y horran al café, perque no poden estar més alegres per fer una visita al *Noé*.

Algun jove de bona familia va tot corrent mirantse 'l rellotje á cada punt, perque á casa l' esperavan á las onze.

Joves que se 'n van á dormir: uns quants tipos indefinibles: un xicot que arrambat per l' acera torna á casa mitj adormit y alguna parella no molt santa que surt del café ó xocolateria, son los que corren per allá de las dugas á las tres.

L' humitat de la nit forma una boyra que sols deixa veurehi á déu passos de distància: los llums del Pla de la Boqueria brillan esmortuhits. Se veu un qu' altre grup parat que luego 's desfa y cadascú se 'n va pèl seu cantò.

A quarts de quatre sols se passejan los que tenen mal de caixal y 'ls serenos.

Aviat se sent soroll de vehicles y 's veu arripiar los carros que portan verdura á la plassa: las agencias treuen lo cotxe al carrer y envian lo carro á l' estació, mitj obrint la porta á la llum del gas.

Los treballadors que se 'n van á la feyna, tapats, ensenyant sols los ulls, se deturan un xich en lo carretó del café ab llet ahont hi beuen ayqua de castanyas á 80° de temperatura.

Quan la nit està á punt de deixar sa fosquetat per la claror del dia, 's veuen endormiscats y ab una cara de mal humor als que tenen que marxar y 'ls han cridat mitj hora més aviat, com se 'n van á l' estació ó bé á pujar al cotxe.

Bèn prompte 'l burgit aumenta y mirant en l' ayre per la part de mar ó de la Plassa de la Boqueria ó per la Plassa de Catalunya, segons allí hont s' es, se veu aclarirse 'l negre del cel convertintse en gris algo groguenc, los nuvolos destacar del fondo y l' espai paireix alegrarse y enroirise d' emoció: los terrats perdren sas sombras; la llum dels gassos minva y apareix lo nou dia, hermòs y somrient, com burlantse de la cara groga y estirada dels que han perdut la nit y que fatigats van á amagarse per no poder soportar la claror del dia que 'ls engunieja.

MISTER JOHNSON.

ELLA!

Ay! deixeume suspirar.

Cada vegada que hi penso... no sè, no puch menos de... Pero aném al cas.

Ella era una nina ó noya, com vostés vulguin, que si jo tingüés de ferli la cedula, hi posaria: *Estatura regular, ojos de cielo, boca de coral, cabellos de oro, voz angelical*.—Señas particulars: *la más hermosa de las hijas de Eva*, perque ho era, si senyors, ho era.

La vaig coneixer en un ball de *societat*. Era de nit, no plovia, pero estava núvol. En una sala d' una casa particular del carrer de Tantarantana, ab molt sentiment dels amos, cremavan dos ó tres dotzenas d' espejismes de tres rals y mitj lo paquet, col-locadas en variás aranyas de cristall penjadas del sostre, en tant que un tal don Paquito, jove de molt bona casa, feya jemegar un piano llogat y á unas quantas parellas se 's hi estovava 'l planxat del coll de la camisa á copia de suhar per volguer ballar á compás, tal com lo professor Ortiz y la llei de Déu manan.

Varias mamás, cómodament repapadas en cadiras y sofás de distintas èpocas y colors, dormian ó ho feyan véure, perque aixís las sèvas fillas poguessen enraonar ab més llibertat ab los joves que, cansats de fer cabriolas, se 'n anayan á seure al costat d' ellà, tot tirant floretas y cambiants miradas carregadas d' electricitat amorosa.

Lo sexo fort ja madur, vull dir los aspirants á sogres, feyan rotlo apart, dihen mal del govern y esplenant ideas monstruosas per quan pujessin los seus.

Jo, per aquell *entonces*, ja era un jove del dia; vull dir que renegava davant de la mare, fumava davant del pare y era amo de la clau de l' escaleta de casa. ¿Qué 'm faltava? Res, es dir res, me faltava, segons jo crech, una propia, una xicoteta, flavia, mossà, jemech, carinyo ó promesa, com vostés vulguin. Això 'm faltava y això vaig trobar aquella nit.

Tres balls ja 's pensava 'l pianista que havia tocat, quan mos ulls la distingiren. ¡Oh! sentir que 's tocava *americana*, treure á ballar á l' Antonieta (aixís s' anomena), acceptar, ferli tot ballant una declaració que jo havia llegit en una novel·la, darmes un sí ab véu tremolosa y creurem l' home més felis de tots quants prenen café 'ls días de festa, va ser joch de pocas taules.

Casi no cal dir que durant lo resto del ball no la vaig deixar un sol instant y que al despedirme ja sabia hont habitava, qué feya, qué deixava de fer y altres menudencias de gran importància per mí.

Aquella nit no vaig poder dormir de cap manera: mil pensaments de totas formes y colors sembla que

en mon cap jugaven á pilota, estava inquiet, ajitat, frenètic, comogut, impacient y... altres coses per l' istil, y tot per ella, per ella, si, senyors.

Per si se fá de dia, y després del dia vingué altre cop la nit, com es molt natural. Las onze s' expolsavan del damunt los pochs rellotges públics que anavan bés, quan no poguente aguantar més, vaig despenjar la guitarra d' una edat bastant respectable, y sense fer cas del griso que 's deixava sentir y de la mala cara que feyan los nuvolos que adornavan lo sostre dels carrers, me 'n vaig tot decidit á fer una serenata al peu de la finestra d' ella, tal com li havia promés la nit anterior.

A despit de la distancia que hi ha del carrer dels Ases (hont jo habitava), á l' última torreta del vehí poblet de Valcarca (hont habitava ella) emprengui tal caminata sens' altres municions que mitja *pacatilla* de tabaco de sis y mitj y dos ous del dia en la butxaca del pantalon, per véure si ma veu necessitava d' ells.

Al cap de cinch quarts d' hora de caminar vaig arribar al peu de sa casa. Si, no podia enganyarme, casa aislada en mitj de un camp de pastanagas, tres balcons á la fatxada, dues finestres á la dreta, reixat de ferro, persianas verdes, dos para-rayos, torratxa alta y... las senyals eran las mateixas qu' ella m' havia donat tot ballant y á cau d' orella. Ja no vaig dubtar més... cap á la segona finestra de la dreta, trempo la guitarra, 'm bêch un ou dels dos que duya, y sens' calcular qu' era de nit y al pich de l' bivern:

«Un gay matí d' un jorn de primavera.»

Per tres vegadas consecutivas sortí de ma gorja la cansò que comensava ab aquest endecassilabo, sens' que la finestra s' obrís. Cinch minuts d' espera. Me bêch l' únic ou que 'm quedava y altra vegada tornó a fer grinyolar la guitarra y canto per dugas vegadas seguidas un *duo* jo tot sol, molt coneget y cantat entre 'ls trovaires de carrerò.

Acabo, y... res, la finestra *ni por esas*, no s' obria, ni tant sols s' hi veia llum.—Caramba, vaig dir entre dents, ma estimada dorm molt fort: tornemhi altra volta!

Ma boca torna á dar pas á infinitat de cançons amoroses durant una hora, y... res, es dir res, molt. Lo fret aumentava, jo ja havia estornudat set vegadas, ma vén sembla un só de regadora, hasta tal punt que las granotas d' un safreig vehí, prenentme per un collega escarnian mon cant, en tant que las branques de tots los arbres del voltant, se mosaven de mí á jutjar per las contorsions que feyan desde sos llochs, y 'l vent tot divertintse ab los faldons de mon tronat *jague xiulava* com si estés presenciant la representació d' una ópera dolenta.

Al véurem escrinxit de tal modo, no vaig poder aguantar més. Determinat á trucar á la porta d' entrada de la torre, y dirne quatre de frescas al primer que 's presentés, dono volta al edifici y ¡horror!

Un lletrero que jo no havia vist la primera vegada de passar per allí, penjava d' un dels ferros del balcó del mitj y deya ab totas las lletres per darmes á comprendre la ensarronada de que havia sigut víctima: *Casa para alquilar*.
¡Horror!

LLUÍS MILLÀ.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Res de nou al *Principal*: el *amigo Fritz* es un bon amich de l' empresa, que continua portant gent al teatre, per lo qual li pagarian molt mal lo servei que presta, si 'l treyan del cartell, en obsequi de un' altra obra qualsevol. Per dissapte està anunciat lo benefici de 'n Mario ab la coneguda obra de Breton *Muérate y verás*, que ab tot y ser molt vista, es una de las millors qu' executa aquella companyia, vestintla y presentantla ab molta propietat.

L' atenejo del públic està reconcentrada en lo Liceo..... y es un públic aquell que viu de comparicions. Quan sent a 'n en Masini pensa ab en Gayarre; quan sent a 'n en Gayarre pensa ab en Masini. En los rotllos que 's forman en los corredors se sostenen acaloradas discussions... ¡Qualsevol diria al veure aquells ademans y aquelles caras que 'ls filarmònichs discuteixen l' honor de la sèva família!

S' han posat los *Hugonots* y en Masini, ofegat com actor per en Maurel, qu' en aquestas materias no té rival, y perjudicat pel recort dels poderosos medis vocals de 'n Gayarre, va tenir encare delicadesas y rasgos dignes de despertar si no l' entusiasme desenfusat del critic del *Diluvi*, l' admiració dels que saben saborejar la bellesa de la música bén interpretada. En Masini té defectes com tots los mortals; pero ocupa un lloc eminent entre 'ls tenors del dia: no es un déu, ni molt menos: es un home privilegiat que cau y sab als seus, que té desigualtats pasmosas: que alguns cops prepara 'ls efectes y altres vegadas los troba sense prepararlos..... La celebritat que goza es merescuda; pero 'ls elogis exagerats que li dedican alguns admiradors cegos elevantlo fins á las banyas de la lluna, més aviat lo perjudicen que 'l favoreixen.

La vén de la Theodorini ha perdut una part de aquella tersura que li coneixiam.... y ella mateixa no fá tant bona cara com avants. Demostra la intenció de sempre y tè arrançhs dramàtichs; pero siga que no està en lo plé domini de las facultats, siga lo que 's vulga, no vibran com en altres temps ni resonan com un eco de altres temporadas en lo cor dels espectadors.

En Maurel vá fer un Nevers admirable. Posat al escenari semblava l' amo de la casa. La Torressella molt bé en lo paper de reyna. En Vidal *tal qual...* Los cors infernals y 'l conjunt deslluhit per una direcció insegura y descolorida. A pesar de tot, una part del públic va mostrarse massa cruel ab lo mestre Mançinelli.

Dilluns va posarse l' *Amlet* per última vegada, en lo qual en Maurel vá estar sublim més que may. En la mandolinata y en la serenata del *Faust* cantada de una manera sarcàstica, arrancà aplausos entusiastas.

La senmana entrant los parlaré del *Elixir d'amore*. En los demés teatros, carencia de coses novas.

La companyia de sarsuela de *Novedats* s' ha presentat ab obras del antic repertori, y la del *Tivoli* ha posat *Los fusileros*, lletra de 'n Pina y música d' en Barbieri, qu' es una de las obras més fluixas del reputat autor del *Barberillo*. No obstant lo terceto del acte segon vá tenir que repetirse.

Al *Circo Equestre* l' home sense brassos Mr. Unthan ha donat probas de una nova habilitat, tirant al blanc ab los péus ab un acert y bona punteria sorprendents. Y lo més bonich es que desmonta l' arma, la carrega y fá totas las maniobras, com si 'ls péus fossen mans. Si vol ferse justicia, s' haurá de applaudir ell mateix... ab los péus.

N. N. N.

FILOMENA.

L' última producció de 'n C. Gumà titolada *Filomena*, no desdiu en res de las anteriors que 'l mateix autor porta publicadas.

Volen saber de qué 's tracta?

Donchs aquí tenen lo que podríam dirne 'l prólech, que sobre estolviarme á mí llargas explicacions los donará una idea de la composició y del mérit de la mateixa.

Diu aixís:

AL LECTOR.

Primé una observació: 't' agradarfa baixá hasta 'l fons del mar, per poder veure si es cert tot lo que 'ls sabis nos fan creure del món de coses raras que allí hi nia, y contemplá aquells monstrosos de mil camas, y aquell bē de Déu d' ostras que semblan elefants vistos las nostras, y aquells arbres-corals d' inmensas ramas, y en fi totas aquelles extranyes que sols hem vist pintadas en certs cromos, ó en obras més ó menos bén impresas, que arriban á formá un castell de tomos? 'No es vritat que, solet, moltes vegadas, á caball de la libre fantasia, 't' has llenstat cap al fons de las onades, y has fet aquest viatjet, plé d' alegría, sondejant, desde 'l llit, las fondaladas del mar inmens, ficante dins sas covas, veient á cada pas més maravellas, més boscos atestats de plantas bellas, més peixos colosal, més bestias novas?

Pues tot aquest capdell que un s' afirma, no es res si 'l comparém ab la sorpresa que sent lo qui acomet la gran empresa d' entrar dins d' una dona, y s' aventura á recorre sas covas admirables, sos barris tenebrosos, sos boscos intrincats y misteriosos y sos abismes foscos e insondables.

Si la ciència ha elevat tants y tants cantichs als secrets que un Atlàntich atresora, es precis confessar que una senyora conté molts més secrets que déu Atlàntichs.

Pero, pensarás tú:—Bé, y còm rediable pot ferse 'l viatje aquest? còm s' engipona, a no ser que la matis ó aniquilis, aixó de mirá 'ls dintres d' una dona? 'Es possible 'l projecte? 'Es practicable?— Aquí precisament está 'l bussilis.

Després de pensar molt sobre aquest tema, com lo qui busca es fácil que al fi trobi, jo hi trobat, barrinant, un cert sistema per reduir l' home al bullo d' un microbi, conservant, per supuesto, sa figura, sa vista penetrant, son cor, sa ciència y tots los distintius d' inteligença que adornan á la humana criatura.

Eh! jqué tal! compréns tú, lector simpàtic que 'l meu plan ja comensa així á aclarirse, y que, haventhi aquest medi d' enxquirirte, lo viatjet ja no t' sembla problemàtic?

L' únic dupte que encara en tú llegaixo, y que en vritat pot darte alguna escama, es que 'l secret que dich què posseixeixó resulti al cap-de-vall una camama; pero respecte á aixó 't prego y suplico que callis una estona,

y veurás com t' agafó y jzas! te fico á dintre las cavernas d' una dona.

Aquí tenim la hermosa Filomena, xicoteta decidida y de coratje, que s' ha prestat á admetre 'l nostre viatje, sabent que no li havém de donar pena, pues jo moltes vegadas hi fet dins d' ella varías passejadas, y la robusta nena, no tant sols no ha sofert ab mas petjadas, sinó que ans al contrari, ja siga conveniencia ó cortesía, quan ha vist que sortia m' ha invitad sense escrúpuls á tornarhi.

Son aspecte exterior, ja ho véus, agrada: sembla un bonich palau al que, ab grans gastos, se dota de magnífica fatxada, ab motlluras dauradas y explendentas, sense que 's veji bē si té bons trastos ni si hi ha habitacions gayre decentas.

Jove, aixerida, fresca y delicada, té tot lo que 's desitja en una dona; més sal que Torrevieja y que Cardona, més foix que dos volcans en sa mirada, més perlas que Ceylán entre sos llabis, més perfums en son cos que 'l nostre Parque, més númer y eloquència que cent sabis y més garbo y jaleo que un brik-barca.

Dins d' ella, pues, farém la nostra ruta com dos viatgers curiosos qu' entran dintre una gruta: jo 't guiaré pels paratges escabrosos que 's troban ab moltísima freqüència, y son tant perilllosos, que sense un cicerone d' experiència podriás caure al fons d' un precipici y quedarthi hasta 'l dia del judici.

Ja sabs lo suficient pera arriscarte: tenim lo plan, los medis y la nena: ara vull preguntarte, per hónt hi vols entrar? La Filomena ho deixa al nostre gust: per tant, aboca, y digas lo portal que prefereixes... Per la boca?... Pues siga per la boca.

Dem l' últim cop de mà: deixam que prohi d' enxquirirte, dihent quatre vegadas, en vén baixa, unas frasses reservadas que tú no pots sentir.

Ja ets un microbi! Prepárat; ten la vista bén deserta, pera esculli 'l moment de fer l' entrada en aquesta boqueta perfumada... Amunt, lector, no 't torbis; ja està oberta... Un salt bén calculat y mitja volta... No ho veus? Ja som a dins!... Pues ara escolta.

A continuació comensa 'l viatje. Una excursió distreta, divertida y tant complerta que no queda olvidat cap reconet de la dona.

Jo 'ls diria molt més; pero prefereixo deixarlos lo gust de la sorpresa.

Qui vulga saber més... á ca 'n López.

ESQUELLOTS.

Diu que per últim l' han fet diputat.

Pero de quina manerà! A empentas y cops de punys, á tiros y garrotadas.

Fins asseguran que vá proclamar-se 'l estat de siti en lo districte.

Y tot per un esquitx d' home... Ja ho diu lo ditxo: «Un mosquit espàtia un' orga.»

Lo partit conservador està d' enhorabona.

Si avuy per demà 's morís en Cánovas; si 'l conde de Toreno perdés la tripa y lo sanderi y haguès de retirarse de la política; si 'ls germans Silvela 's fessen liberals, ja no li faltaria un jefe caracteritat y digne.

Hi ha Providència.

A Moisés van tréure'l del Nilo dintre de una cistella. Al diputat de la Seo de Urgell no l' han tret de l' urna; l' han tret de un cubilete de fer jochs de mans.

Y are cap á Madrit ab la dida.

A Madrit á fer riure, que ja feya temps qu' estavan allí de mal humor.

Y mentrestant als dos electors que han mort, allà á la Seo de Urgell, que 'ls enterrin.

Los grans triunfos dels partits no s' obtenen sinó á costa de immensos sacrificis... y 'l partit conservador, desd' are pot anar al davant de qualsevol professò de Corpus: fe gent que fán los gegants, trampas á desdir, diputats nanos... y fins ball de bastons.

—Lo professor Hartl es un tirador de sabre incomparable.

—Fug, home, no exagiris.

—¿Que per ventura 'n coneixes algun altre que puga comparàrseli?

—Sí... jo...

—Tú?... ¿Y qué fas tú?

—¿Qué faig? Déixam un durol... Te quedarà patrat?... Ja ho véus, en tota la sèva vida serà capás lo professor Hartl de tirarse á fondo de aquesta manera.

Ha mort Victor Hugo, lo gran poeta del sige xix, gloria no sols de la Fransa que vá véure'l neixe, sinó de tota la humanitat que 'l contava entre sos apòstols més ardorosos.

Victor Hugo era l' home de las grans imatges y de las inmensas concepcions... era 'l Miquel Angel, lo Beethoven de la poesia.

Ha mort á una edat avansada, deixant una més que regular fortuna.

En un sige tingut injustament per prosàich y positivista, la fortuna de Victor Hugo, poeta ideal com cap més n' hi haja, significa la vindicació del sige que ha sabut admirarlo.

Fransa s' ha conmogut ab la mort de aquest home il·lustre, considerantla com una catàstrofe nacional.

Son cadáver ha sigut exposat públicament sota l' Arch de l' Estrella.

Victor Hugo en sus odas canta aquest arch, dihent:

—Arch de l' Estrella, creix, éllevat fins al cel, per que 'l gegant de la gloria puga passar per dessota de tú sense acotarse.

Lo sige xix podrà parodiar la frasse de Victor Hugo y demanar al Arch de l' Estrella que s' elevi fins á la gloria, per aixaplugar la fama del poeta del sige xix.

Los ministres se desvien per fernos felissos.

Quan vá concedirse la construcció del ferrocarril de Sarriá vá permetre que s' edifiqués la estació en lo siti en que avuy se troba, ab carácter interí y mentre no fós un fet l' Ensanche de Barcelona.

Avuy l' Ensanche es una realitat, y segons la llei de concessió, l' estació havrà de desapareix... ès veritat?

Donchs avuy precisament vè 'l ministre y diu: «L' estació està bē allá ahont està: lo que fins are ha sigut interí, que siga definitiu, y 'ls vehins del Ensanche que prengan paciencia.»

¡Qué volen ferhi!

Hém arribat al temps de las coses petitas.

A la Seo de Urgell fan diputat á n' en Tort y Martorell.

Y á Madrit favoreixen al carril de Sarriá, qu' es una especie de Tort y Martorell de las líneas férreas.

Lo dia de Pasqua ván celebrarse á Barcelona la friolera de doscents casaments.

¡Influencias de El amigo Fritz!

S' ha obert en lo Museo Martorell l' exposició de Bellas Arts organisada pèl Centro de Acuarelistas.

Promojo anarla á veure y ocuparme'n detingudament, parlant de las obras més notables ó quan mènos de las que cridan ab més motiu l' atenció del públic.

En lo siti ahont hi havia avants lo teatro de Nove-dats, lo fotògrafo Napoleon acaba d' establirhi un taller fotogràfic, montat en gran y ab tots los aparatos necessaris per treure grups numerosos, retratos instantaneos, caballs, carruatges, etc., etc.

Es un establecimiento notable y que á Barcelona hi feya falta.

Aixís, desd' are tothom podrá retratarse montat y á peu, desde 'l membre de la *ayga-lifa* ab lo seu caball inglés, fins al picador de toros: desde 'l jockey á la terraire.

Un periòdic conta la costum que hi ha entre 'ls frares de Montserrat, quan se mort un d' ells.

Per espay de 30 días després de la sèva mort, se 'l considera com si fos á taula: la sèva cadira està vacant, se li posa plat y cubiert, y se li serveix pá, vianda y trago, com si encare haguès de menjar y beure.

De manera que 'ls frares difunts de lo últim que 's despedeixen es de la taula.

Vá caure un llamp á la iglesia de un convent, sense que hi haguès cap desgracia, per la senzilla rahò de que en aquell moment, á la iglesia no hi havia cap fraire.

Un llech deixa:

—Pobre de la comunitat, si 'l llamp en lloc de caure á la iglesia, arriba á caure al refetó!

Lo Sr. Mas y Oztet nos ha favorescut ab un exemplar de *El volcan de Taal*, descripció en vers de una de las maravillas més hermosas de islas Filipinas. Es una obra escrita ab brillantés, que conté ademès algunes notes interessants.

S' ha posat la primera pedra al convent del Bon

Pastor. Y ja veurán com l' obra s' acaba ab tota felicitat.

Podrán dir que may havia reinat tal falta de creencias com are; pero 'ls convents y las iglesias surten com bolets pels carrers y plassas del Ensanche y dels pobles vehins.

* * *
L' obra del Bon Pastor, es, segons resa una alocució publicada en lo *Brusi*, una institució que té per principal objecte, acullir á las donas extraviadas y fer- las tornar bonas minyonas á si de que pugan ser esposas modelo, si troban algú que vulga carregar ab ellas, ó monjas de bè, si es qu' están destinadas á quedarse per vestir imatges.

Ja hi ha á Barcelona altres institucions dedicadas al mateix objecte.

Aquí tenen la antigua casa de refugi del carrer de Xuclà, lo convent de Arrepentidas, també molt antich, y 'l de Adoratrices, mès modern y també mès suntuós.

Y á pesar de tot, lo número de *palomitas* no disminueix.

* * *
La alocució publicada per las monjas del *Bon Pastor* demanant recursos, conté al final un párrafo que m' ha fet venir las llágrimas als ulls:

«Quan mès capás siga l' edifici, diu, mès gran serà també 'l número de noyas que podrán rebre en ell los favors y gracies celestials que han de convertirlas de *dones pecadoras en Magdalenas penitentes*.»

Al llegir aquest párrafo que no posa límits al edifici, qualsevol se figurará qu' es *ilimitat* á Barcelona 'l número de donas... que dallonsas...

Gracias per l' obsequi y l' honra que 'ns fan las monjas del Bon Pastor.

Dijous de la setmana passada, vigilia de Santa Rita, un marit deya á la seva costella:

—Demá es lo tèu sant, Riteita.

—Ja ho sabia... A véure qu' m' regalarás.

—Lo que vulgas... demana.

—Tú mateix, home, tú mateix...

—No, has de ser tú... Vaja, fém una cosa: 't dono un any de temps perque t' hi pensis.

QUENTOS.

—Que la tèva dona t' enganya.

—Y ab qui?

—Ab lo Sr. Garcia... ¿Sabs? Aquell que l' any pasat va quebrar.

—Pobre Garcia!... Ja ho deya jo, que sempre faria mals negocis.

Se dona un concert de beneficencia, un pianista toca una fantasia y ho fa de una manera detestable.

—Pero qu' fa aquest bárbaro? pregunta un filarmónich nerviòs.

—Fa una obra de caritat.

—Si, ja 's vèu que toca per caritat; pero podria tenirla de nosaltres.

—Es que llavors faltaría á la lley de Cristo. L' Evan-

geli, ho diu bén clar:—Quan fassas caritat, procura que la mà esquerra ignori lo que fa la dreta.

Encare que porta levita y barret de copa, en Manel no té un quart, es un lipendi.

Y tot estant tronat—lo que son las equivocacions!—Un *lladremancer* (com diu la *Renaixensa*), un dia va ficarli la mà á la butxaca, ell va sentirse 'n y agafant al lladregot per la munyeca, va endúrsela 'n un tros enllà, y

—Mira, diguè, girantse la butxaca al revés.... ¿Vou-las ficarmi alguna cosa?

¡Oh Santa ignorancia de las criaturas!

—Papá: 'l badell ¿no es lo fill de la vaca?

—Just, fill meu.

—¿Y 'l pare del badell, qui es?

—Ay, ay, qui vols que siga? 'l toro.

—Llavors, lo bou ¿qu' es?

Lo pare tot sofocat y no sabent qué respondre:

—Lo bou... lo bou... Ja veurás, lo bou ve á ser l' oncle.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

—Escolti, Mossen Astronchs.

—¿Qué hi ha de nou, Patronilla.

—Diu qu' hem guanyat...?

—//Hu... dos, filla
jo havém perdut tot...!

—Y donchs!

—Res, que aquests liberalots
qu' estaven disseminats,
are, tots son coaligats
fent majoria de vots.

Y en *tres-quart* del increment
que 'l clero ab los tots prenia...
—Ells han tingut majoria?

—Ja ho crech! dona...

—Malament!
JENANI.

II.

Pèl camí de *Tres-primera*
ahont anava per ballar,
me vaig aturar á brenar
á l' hostal de la Fabera
dos tot y me van donar.

AREDNABAL.

MUDANSA.

Per trimestre en Sebastiá
sis duros total ab a.

Ne gasta tot sabaté
de total posat ab e.

Y á la cara té 'n Magí
una tot posada ab i.

MORBO ESPORÁDIC Y C.*

ROMBO.

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •

• • •